ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО
СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 22.11.2021. године

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 15.11.2021. - 19.11.2021.

Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	12.11.21	-	19.11.21		12.11.21	-	19.11.21		12.11.21	-	19.11.21		12.11.21	-	19.11.21	
2 године	-0,74	-	-0,78	↘	0,51	-	0,51	→	0,53	-	0,49	↘	-0,11	-	-0,12	↘
5 година	-0,57	-	-0,64	↘	1,22	-	1,22	→	0,67	-	0,64	↘	-0,06	-	-0,08	↘
10 година	-0,26	-	-0,34	↘	1,56	-	1,55	↘	0,91	-	0,88	↘	0,08	-	0,08	→

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Bubillove

Доспијеће	Приноси			
	12.11.21	-	19.11.21	
3 мјесеца	-0,863	-	-0,979	↘
6 мјесеци	-0,804	-	-0,863	↘
1 година	-0,756	-	-0,786	↘

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

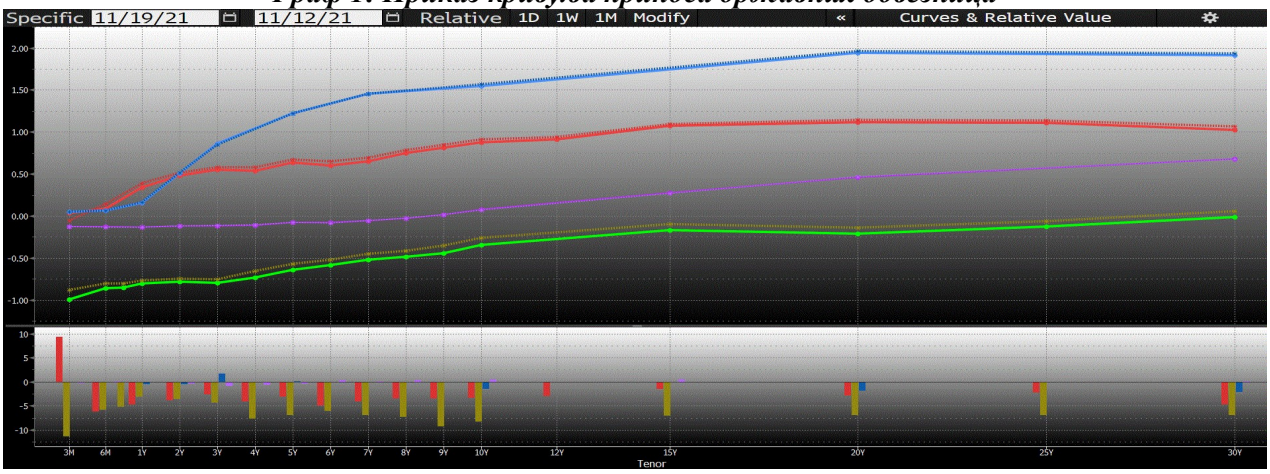

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 19.11.2021. године (пуне линије) и 12.11.2021. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси свих обвезница еврозоне су смањени током прошле седмице, а највеће промјене су забиљежене код обвезница средњег и дужег рока доспијећа. Приноси њемачких обвезница су смањени између 4 и 8 базних поена, а приноси италијанских обвезница између 8 и 9 базних поена. Иако је на почетку седмице забиљежен раст приноса, до краја седмице исти су свакодневно биљежили смањење, а посебно на крају седмице, када је Аустрија још једном увела lockdown за цијелу земљу због повећаног броја заражених Ковид19. Такође, до повећане потражње за државним обвезницама је дошло након што су тржишни учесници тржишта новца помјерили очекивања првог повећања каматних стопа ЕЦБ на фебруар 2023. године у односу на само дан раније када је очекивано да би се прво повећање од 10 базних поена могло десити у децембру 2022. године.

Предсједница ЕЦБ Lagarde је неколико пута у посматраном периоду поновила ранији став да је повећање каматних стопа у 2022. години „врло мало вјероватно“, те додала да се неће упуштати у дискусију о 2023. години, али да ће поновити оно што је рекла почетком овог мјесеца за инфлацију у 2022. години. Lagarde је изјавила и то да на тржишту рада постоји „доста недостатака“ који умањују могућност ефеката инфлације другог круга на плате радника, те још једном поновила да ЕЦБ тренутни раст инфлације види као нешто што је „привремене природе“. Крајем седмице Lagarde је изјавила да ЕЦБ не би требало да монетарну политику учини мање стимулативном упркос „болној“ инфлацији. Додала је да када се очекује да инфлаторни притисци изблиједе, као што је то данас случај, онда нема смисла да се реагује пооштреном монетарном политиком, јер то не би утицало на економију све док шок већ не буде прошао. Неки други чланови УВ ЕЦБ су указали на то да је вјероватно да инфлација остане висока и након 2022. године, док је, на примјер потпредсједник, De Guindos изјавио да ће се у 2022. години показати да је тренутно изражена инфлација привремена, али да ће се реалност еволуције инфлације управо тада сазнати, иако је и сам признао да пад, односно интензитет успорења инфлације неће бити изражен у оној мјери и брзини како је ЕЦБ прогнозирала прије само неколико мјесеци. Члан ИВ ЕЦБ Schnabel је изјавила да ЕЦБ мора пажљиво да узме у обзир инфлаторне ризике у оба смјера када поставља монетарну политику, јер иако се очекује да ће доћи до видљивог пада инфлације у сљедећој години, повећана је неизвјесност везано за питање брзине и степена успоравања.

Почетком седмице Bloomberg је објавио непотврђену вијест да је ЕЦБ као неформални лимит за куповину државних обвезница појединачних чланица путем PEPP програма поставила „нешто испод 50%“ укупне емисије дуга земље. Ова информација се до сада није никада појавила, те упућује на ниво подршке коју је ЕЦБ била спремна да пружи током кризе изазване пандемијом. Поређења ради, ЕЦБ је као ограничење куповина обвезница путем стандардног програма куповина (APP) поставила ниво од 33% дуга појединачне земље. У међувремену је објављен податак да је стопа **инфлације у еврозони према финалним, у складу са прелиминарним, подацима у октобру повећана 4,1% са 3,4% из септембра.**

У извјештају о финансијској стабилности ЕЦБ се наводи да су растућа инфлација и пад реалних каматних стопа подстакли инвеститоре на преузимање већих ризика у потрази за већим приносом, што је оставило дијелове тржишта имовине, дуга и криптовалута „све подложнијим корекцијама“.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БДП – ЕЗ (квартално) прелим.	III квартал	2,2%	2,2%	2,1%
2.	БДП – Холандија (квартално) прелим.	III квартал	1,6%	1,9%	3,8%
3.	Трговински биланс – ЕЗ (у милијардама EUR)	СЕП	11,5	6,1	9,7
4.	Output грађевинског сектора – ЕЗ (Г/Г)	СЕП	-	1,5%	-2,6%
5.	Биланс текућег рачуна – ЕЗ (у милијардама EUR)	СЕП	-	18,7	17,1
6.	**Стопа инфлације – ЕЗ (финал.)**	**ОКТ**	4,1%	**4,1%**	3,4%
7.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (финал.)	ОКТ	2,1%	2,0%	1,9%
8.	Стопа инфлације – Француска (финал.)	ОКТ	3,2%	3,2%	2,7%
9.	Стопа инфлације – Финска	ОКТ	-	3,2%	2,5%
10.	Стопа инфлације – Аустрија (финал.)	ОКТ	3,6%	3,7%	3,2%
11.	Стопа инфлације – Италија (финал.)	ОКТ	3,1%	3,2%	2,9%
12.	Произвођачке цијене – Њемачка (Г/Г)	ОКТ	16,2%	18,4%	14,2%
13.	Запосленост – ЕЗ (квартално) прелим.	III квартал	-	0,9%	3,1%
14.	Потрошња становништва – Холандија (Г/Г)	СЕП	-	4,6%	3,4%
15.	Обим малопродаје – Финска (Г/Г) финал.	СЕП	0,6%	2,7%	3,4%
16.	Јавни дуг – Италија (у милијардама EUR)	СЕП	-	2.706,4	2.734,3
17.	Трговински биланс – Италија (у милијардама EUR)	СЕП	-	2,45	1,32
18.	Индустријске продаје – Италија (Г/Г)	СЕП	-	15,2%	12,4%
19.	Стопа незапослености – Холандија	СЕП	-	2,9%	3,1%
20.	ILO стопа незапослености – Француска (квартал)	III квартал	7,9%	8,1%	8,0%

САД

Предсједник Biden је потписао инфраструктурни пакет вриједан 1 билион USD за поправку застарјелих путева и мостова у земљи, надоградњу електричне мреже и проширење приступа бржег преноса података. Ово је највећа државна инвестиција у више од деценије и централна је компонента Bidenove унутрашње политике.

У САД су били запажени поједини коментари бивших чланова Феда. Бивши предсједник Феда из Њујорка Dudley је изјавио да ће Фед можда морати да повећа каматне стопе на 3%, како би инфлацију држао под контролом, док је бивши предсједник Феда из Ричмонда Lacker изјавио да је могуће да буде између 3,5% и 4,0%. Бивши министар финансија Summers је такође изјавио да би неуспјех у рјешавању повишене инфлације могао до доведе до поновног избора Trumpa.

Малопродаја је у октобру повећана за 1,7% мјесечно, изнад очекивања (1,4%), након раста од 0,8% мјесечно у претходном мјесецу. На овај раст малопродаје је вјероватно утицала ранија празнична куповина Американаца како би избјегли празне полице у трговинама због несташице појединих роба током пандемије, чиме су подстакли економски раст на почетку четвртог квартала.

Предсједник Феда из St. Louis Bullard је изјавио да би Фед требало да се окрене у смјеру агресивније политике, током наредних неколико састанака, како би могао да се припреми за ситуацију да инфлација остане на истом нивоу. Према његовим ријечима, ако се инфлација не смањи тако брзо као што многи очекују, на FOMC-u је да држи стопу инфлације под контролом. Вијест о већем расту малопродаје од очекивања утицала је на наставак апрецијације USD, па је курс EURUSD забиљежио најнижи ниво од 7. јула 2020. године.

Предсједник Феда из New Yorka Williams је изјавио да је Фед из New Yorka преузео велику акцију да стабилизује финансијско тржиште које је поремећено на почетку пандемије, нудећи јасан подсјетник да тржишта треба ојачати како би се припремила за сљедећи велики шок. Williams је додао да би велики поремећаји на критичним финансијским тржиштима који су били запажени током прошлог прољећа требало да буду ријетка ситуација.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индекс повјерења прерађ. сектора у NY	НОВ	22,0	30,9	19,8
2.	Малопродаја (М/М)	ОКТ	1,4%	1,7%	0,8%
3.	Индекс увозних цијена (Г/Г)	ОКТ	10,3%	10,7%	9,3%
4.	Индекс извозних цијена (Г/Г)	ОКТ	16,3%	18,0%	16,5%
5.	Индустријска производња (М/М)	ОКТ	0,9%	1,6%	-1,3%
6.	Искориштеност капацитета	ОКТ	75,9%	76,4%	75,2%
7.	NAHB индекс тржишта некретнина	НОВ	80	83	80
8.	МБА апликација за хипотекарне кредите	12. нов	-	-2,8%	5,5%
9.	Број започетих кућа (у ‘000)	ОКТ	1.579	1.520	1.530
10.	Грађевинске дозволе (у ‘000)	ОКТ	1.630	1.650	1.586
11.	Иницијални захтјеви незапослен. за помоћ (у ‘000)	13. нов	260	268	269
12.	Континуирани захтјеви незапослених (у ‘000)	6. нов	2.120	2.080	2.209
13.	Водећи индекс	ОКТ	0,8%	0,9%	0,1%

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,1445 на ниво од 1,1290.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

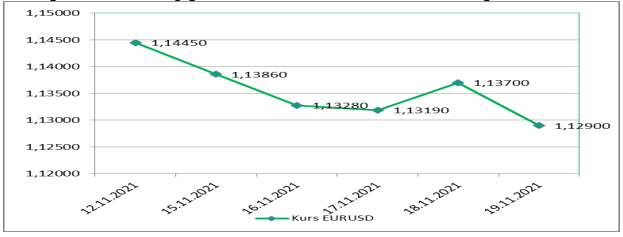

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Reuters је објавио да је гувернер BoE Bailey, прије него се обратио Одбору за трезор Парламента Велике Британије, истакао да није комотан када је у питању ситуација са инфлацијом. Bailey је додао да су одлуке на састанку у новембру биле под утицајем различитих позива, те да се сада суочавају са више обостраних ризика. **У октобру је инфлација повећана за 4,2% годишње, што је више од очекиваних 3,9%, те представља највећу стопу забиљежену у посљедњих 10 година.** Креатор монетарне политике BoE Mann је изјавила да компаније повећавају цијене јер су у окружењу велике потражње. Економисти очекују да ће инфлација наставити да расте у наредних шест мјесеци, а поједини аналитичари очекују да ће врхунац инфлације бити преко 5%, што би се могло достићи у априлу наредне године, када ће се исказати пуни ефекат таласа раста цијене енергије који је погодио домаћинства. Уз стање на тржишту рада сматрају да BoE треба бити забринута због могућности да би инфлаторна очекивања могла бити усидрена, што је повећало очекивања да би наредног мјесеца BoE могла донијети одлуку о повећању референтне каматне стопе. Главни економиста BoE Pill је изразио сумњу везано за питање извјесног повећања каматних стопа на сједници MPC BoE у децембру, те је изјавио да ће одлука бити „добро балансирана“, истовремено указавши на „изненађења“ у економском опоравку. Гувернер Bailey је упозорио да се економска активност у УК успорава и да проблеми на страни понуде подстичу цијене, наглашавајући „двострану“ дебату о инфлацији и наводећи да је приближни узрок многих проблема с инфлацијом на страни понуде, те да их монетарна политика не може директно ријешити.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Rightmove цијене кућа (Г/Г)	НОВ	-	6,3%	6,5%
2.	Индекс цијена кућа (Г/Г)	СЕП	-	11,8%	10,2%
3.	ILO стопа незапослености (квартално)	СЕП	4,4%	4,3%	4,5%
4.	**Стопа инфлације**	**ОКТ**	3,9%	**4,2%**	3,1%
5.	Излазне произвођачке цијене (Г/Г)	ОКТ	7,3%	8,0%	7,0%
6.	Малопродаја (Г/Г)	ОКТ	-1,9%	-1,3%	-0,6%
7.	GfK индекс повјерења потрошача	НОВ	-18	-14	-17

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR, као и у односу на USD. Курс EURGBP је забиљежио пад са нивоа од 0,85307 на ниво од 0,83909, док је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,3414 на ниво од 1,3451.

ЈАПАН

Гувернер BoJ Kuroda је изјавио да очекује да ће се стопа инфлације повећати на око 1% у првој половини сљедеће године, како се економија буде враћала на оне нивое прије пандемије, уз обећање да ће задржати ултраекспанзивну монетарну политику, јер вјерује у опоравак захваљујући потрошњи. Додао је да ће BoJ задржати снажне монетарне олакшице и да су спремни да појачају подстицаје јер је инфлација и даље нижа од циљаног нивоа од 2%, чак и док се друге централне банке крећу ка излазу из политика кризног режима. Економија у Јапану је успорила у трећем кварталу много више него што се очекивало, јер су проблеми у ланцима снабдијевања утицали на извоз и пословну потрошњу, док је нови број заражених Ковид19 утицао на расположење потрошача, угрожавајући настојања да се подстакне циклус бољег економског раста.
Часопис Nikkei је објавио да ће BoJ размотрити ревизију шеме која има за циљ ревитализацију регионалних банака. Наводи се да ће BoJ преиспитати своје процедуре како би избјегла претјерано повећање исплата банкама. BoJ је одлучила да измијени лимите за специјалне накнаде на прихватљиве износе. Многе регионалне банке се годинама суочавају са смањеним приносима због традиционалног кредитирања, јер су веома ниске каматне стопе током ултрастимулативне монетарне политике угрозиле профит.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БДП (Q/Q) P	III квартал	-0,2%	-0,8%	0,4%
2.	Приватна потрошња (Q/Q) P	III квартал	-0,5%	-1,1%	0,9%
3.	Индустријска производња (Г/Г) F	СЕП	-2,3%	-2,3%	8,8%
4.	Искоришћеност капацитета (М/М)	СЕП	-	-7,3%	-3,9%
5.	Индекс услужног сектора (М/М)	СЕП	0,8%	0,5%	-1,1%
6.	Трговински биланс (у милијардама JPY)	ОКТ	-320,0	-67,4	-624,1
7.	Извоз (Г/Г)	ОКТ	10,3%	9,4%	13,0%
8.	Увоз (Г/Г)	ОКТ	31,8%	26,7%	38,2%
9.	Стопа инфлација (Г/Г)	ОКТ	0,2%	0,1%	0,2%
10.	Стопа темељне инфлације (Г/Г)	ОКТ	-0,7%	-0,7%	-0,5%
11.	Основне машинске поруџбине (Г/Г)	СЕП	17,6%	12,5%	17,0%

JPY је током протекле седмице апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 130,33 на ниво од 128,71. JPY је благо депрецирао у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 113,89 на ниво од 113,99.

НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила 80,79 USD (70,59 EUR).

Почетком седмице цијена нафте није биљежила значајније промјене јер је утицај очекивања повећане понуде неутралисан вишим трошковима енергије и повећаним бројем заражених Ковид19 који су спријечили значајнији раст цијене нафте. Корекција цијене на испод 80 USD по барелу (дневни пад од скоро 3%) забиљежена је у сриједу због информација о координарној акцији САД и Кине везано за могуће ослобађање резерви овог енергента с циљем обарања цијене нафте. На пад цијене нафте утицала је и вијест да су Међународна агенција за енергетику (IEA) и OPEC упозорили на предстојећу прекомјерну понуду нафте, као и након што је растући број заражених Ковид19 у Европи повећао силазне ризике за опоравак потражње за нафтом. Након тога цијена је биљежила волатилна кретања уз благи раст у коначници, иако је Кина саопштила да је почела са радом на потенцијалном ослобађању стратешких резерви нафте након инцијативе предсједника САД Bidena. Појавила се и вијест да тим америчког предсједника Bidena лобира код других азијских земаља, као што су Индија, Јапан и Јужна Кореја с циљем повећања понуде. Поновни пад цијене нафте од око 3,7% на дневном нивоу забиљежен је у петак након вијести о увођењу нових lockdowna у Европи што би могло имати негативан ефекат на потражњу. На крају седмице Goldman Sachs је објавио да је тржиште нафте у потпуности укалкулисало ослобађање резерви нафте САД, које би могло да износи између 20 и 30 милиона барела, док наводи упућују на додатно ослобађање залиха од стране других земаља од 30 милиона барела.

Цијена нафте је забиљежила седмични пад од чак 5,81%, а ово је већ четврта седмица да цијена биљежи смањење. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 76,10 USD (67,40 EUR), што је најнижи ниво забиљежен од 1. октобра.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне фине унце злата је износила 1.864,90 USD (1.629,45 EUR).

Са изузетком средине седмице, цијена злата је биљежила свакодневни пад. На пад цијене злата почетком седмице утицај су имали растући приноси на државне обвезнице САД. Ипак, цијена овог племенитог метала се и даље одржавала око највиших нивоа забиљежених у посљедњих пет мјесеци, углавном усљед забринутости због инфлације. Додатни пад цијене се десио након објављених бољих од очекиваних података о малопродаји у САД, а што је довело до апрецијације USD, чиме је злато постало скупље за власнике у другим валутама. Кратка корекција цијене на ниво око 1.865 USD по финој унци је услиједила у сриједу јер је забринутост око раста инфлације гурнула инвеститоре ка сигурном уточишту племенитог метала, на које није утицала ни апрецијација USD, подстакнута очекивањима ранијег повећања каматних стопа Феда. Ипак, већ наредног дана цијена је поново благо смањена, а додатни пад на ниво испод 1.850 USD забиљежен је на крају седмице. Инвеститори су остали подијељени везано за питање колико брзо ће Фед почети са повлачењем монетарних стимуланса и повећањем каматних стопа, након недавно објављеног податка о снажном расту инфлације у САД. На пад цијене злата у петак утицај су имале и изјаве званичника Феда да би ова централна банка можда требало да размисли о убрзању смањења програма квантитативних олакшица усљед снажног економског раста и растуће инфлације.

На затварању тржишта у петак цијена једне фине унце злата је износила 1.845,73 USD (1.634,84 EUR). На седмичном нивоу цијена злата је смањена за 1,03%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

Припремили:
Служба Front Office
Одјељење за банкарство

Одрицање од одговорности (Disclaimer)
Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на бази њих.